

A KÉPESSÉGEK ÉS NEHÉZSÉGEK KÉRDŐÍV ALKALMAZÁSÁNAK KÉRDÉSKÖRE TANULÁSBAN AKADÁLYOZOTT GYERMEKEK KÖRÉBEN

Bank Éva

SZTE BTK Neveléstudományi MA szak

Kulcsszavak: pszichés zavarok; viselkedési zavarok; tanulásban akadályozott tanulók

A mentális és viselkedészavarok előfordulása egyre gyakoribb gyermek- és serdülőkorban, főként értelmi fogyatékos személyek körében (pl. *Rzepecka* és mtsai, 2011). Nemzetközi szinten már megindultak az értelmi fogyatékoság és a pszichés zavarok kapcsolatának feltárására irányuló empirikus vizsgálatok (pl. *Glenn* és mtsai, 2013), azonban hazánkban ez a tendencia még kevésbé érezhető. A viselkedési problémák és pszichés zavarok egyszerű és gyors szűrésére alkalmas a Képességek és Nehézségek Kérdőív, amit hazánkban eddig csak normál intellektusúak körében használtak (pl. *Turi* és mtsai, 2013).

Kutatásom célja tanulásban akadályozott gyermekek viselkedési és pszichés problémáinak vizsgálata volt a Képességek és Nehézségek Kérdőív tanári és önkitöltős változatának használatával. További célom volt tanulásban akadályozott (N=86) és többségi gyermekek (N=91) összehasonlítása. Kutatásomhoz a kérdőív önkitöltős formájának *Haynes* és munkatársai (2013) által egyszerűsített, a tanulásban akadályozott gyermekek képességeihez igazított változatát adaptáltam. A tanulói kérdőív belső konzisztenciája megfelelő a többségi (Cronbach- α =0,71) és a tanulásban akadályozott (Cronbach- α =0,60) gyermekek mintáján egyaránt.

A vizsgálatok alapján szignifikánsan több viselkedési és pszichés problémára utaló tünet jellemző a tanulásban akadályozott tanulókra mind a tanulói ($t=-4,85$, $p<0,001$), mind a tanári ($t=-3,99$, $p<0,001$) jellemzés szerint. Nemek szerinti összehasonlításban a tanulásban akadályozott fiúk és lányok tünetei között nem volt jelentős különbség. A háttérváltozók közül leginkább az elhanyagoltság, a hátrányos helyzet, illetve a családmodell áll kapcsolatban a pszichés és a viselkedési tünetekkel. Az eredmények illeszkednek a nemzetközi adatokhoz, melyek szerint a tanulásban akadályozott fiatalok között gyakrabban jelennek meg viselkedési és pszichés zavarokra utaló tünetek és nagyobb a kockázata a mentális zavarok kialakulásának (pl. *King* és mtsai, 2014).

További vizsgálatokkal, valamint a minta elemszámának növelésével árnyaltabb kép kapható a tanulásban akadályozott gyermekek pszichés státuszáról. Azonban az eddig ismert eredmények arra engednek következtetni, hogy esetükben szükségeszerű a pszichés zavarok vizsgálata, melyre a Képességek és Nehézségek Kérdőív alkalmasnak bizonyul.